

Matti Luostarinen

Menetetty vuosikymmen

Vuosituhannen toisen vuosikymmenen essee- ja blogikokoelma
2010 - 2019

CLUSTERART.ORG

Menetetty vuosikymmen

Vuosituhanen toisen vuosikymmenen essee- ja blogikokoelma 2010 - 2019

Menetetty vuosikymmen

Vuosituhanen toisen vuosikymmenen essee- ja blogikokoelma 2010 - 2019

© 2019 Matti Luostarinen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN-tunnus: 978-952-801-798-1

www.clusterart.org

Kuvat ja taide: Matti Luostarinen

Taitto: Outi Huhtala

Esipuhe

Nyt käsillä oleva kirja on koottu runsaasta kahdestatuhannesta (2000) esseestä, blogista tai Juhani Ahoa lainaten "lastusta", jotka löytyvät kaikki myös kotisivuiltani (www.clusterart.org). Olen valikoinut niistä vuosikymmenen ajalta hieman vajaan kymmenen prosenttia. Tämä on tapahtunut tavalla, jossa mukana on vuosikymmenen jokainen kuukausi. Siis yhteensä 120 kuukautta. Jokaiselta kuukaudelta olen hakenut ainakin yhden kirjoituksen, enintään kuitenkin kolme, parissa tapauksessa neljäkin. Ne ovat kaikki luettavissa myös kotisivuiltani eivätkä ne ole suinkaan eniten luettuja. Lisäksi ne voi lukea myös vuosikirjoistani. Joko sähköisenä tai kuvitettuna laitoksina, kirjoinani.

Minulla on nykyisin lukijoita vuosittain, pelkästään kotisivuani käyttäen, runsas kolme miljoonaa ja vuosikymmen sitten runsas 10 % tästä. Kasvu on tapahtunut hyppäyksittäin ja on ollut liki eksponentiaalista. Hieman samaan tapaan kuin maapallon väkiluvun kasvu viimeisen kymmenen sukupolven aikana. Me ikään kuin tulimme tälle planeetalle vasta hetki takaperin ja aloimme lisääntyä valtavasti. Se on syy ja seuraus moneen ilmiöön. Ei vain ilmaston muuttumiseen.

Olen lukijoitteni käytettävissä internetin välityksellä ja tunnen tutkijana sekä kotisivuni kautta teidät paremmin kuin mitä kirjailija yleensä lukijansa tuntee silloin, kun valtaosa on muita kuin suomalaisia. Kirja on tarkoitettu juuri teille myös keräilykappaleena, kuten aiemmatkin kirjani.

Tätä kirjaa kootessani olenkin ajatellut juuri teitä. Toivon miellyttäviä lukuhetkiä ja menestystä alkavalle uuden vuosituhannen kolmannelle vuosikymmenelle.

Samalla kiitän tyttärtäni Outia ja poikaani Veli-Mattia, jotka hoitavat, jälleen kerran, kirjani taiton sekä sähköiseen asuun että BoD:n kustantamana heille laadukkaana painotyönä ja tilattuna yksitellen painaen ja kotiin sen tilauksesta kantaen.

Vuosikymmen on ollut rikasta aikaa myös mediamaailman murroksessa ja kirjallisuuden, myös sen painotyön ja tekniikan, luonnonvarojen säästävän, hakiessa uusia muotojaan. Vuosikymmenen aikana on tapahtunut paljon, mutta ei sellaista, joka olisi yllättänyt ne kirjat ja tekstini, jotka tuotin jo 2000-luvun alussa. Niistä luetuin on "Social media economy and strategy".

2000-luvun toinen vuosikymmen oli maailmanpolitiikassa, ja myös Suomessa koettuna, suurten teemojen aikakausi. Kauden alkua leimasi Lähi-itä ja Pohjois-Afrikka sekä arabikeväästä käynnistyneet "islamilaiseksi talveksi" kutsutut ilmiöt. Vuonna 2011 al-Qaeda perustaja Osama bin Laden löydettiin ja surmattiin monien vaiheiden jälkeen piilopaikkaansa Pakistanissa.

Uutisissa nähtiin ISISin julmuuksia, provokaatioita ja terroritekoja. Irak, Iran, Jemen, Tunisia, Syyria, Saudi-Arabia, Egypti ja Turkki olivat otsikoissa ja Recep Erdogan on sitä edelleenkin liki päivittäin. Afganistanin sodan kerrottiin olevan ohi 13 taisteluvuoden jälkeen. Arabi-islamilaisten vuosien oli kuitenkin vallankumouksineen Lähi-idän uutisten aihe ja mukana toki myös Israel ja Palestiina myöhemmin vuosikymmenen kuluessa.

Terrori-iskuista pahimpia olivat Norjan isku Anders Behring Breivikin tekemänä vuonna 2011 Utöyan saarella Oslon lähistöllä, jossa kuoli 77 nuorta ja 96 haavoittui, Pariisin terrori-isku marraskuussa 2015, jossa kuoli 132 ihmistä, Orlandon yökerhoammuskelu Pule-yökerhossa. Luoteihin kuoli 49 ihmistä ja haavoittui 53. Nizzan heinäkuussa iskussa vuonna 2016 kuoli 85 ihmistä, tekijän ajaessa Ranskan kansallispäivänä väkijoukkoon rantabulevardilla. Siihen reagoitiin jopa Forssassa. Torilla järjestetyt tilaisuudet suojattiin suurilla rekoilla. Lokakuussa 2017 ammuskeltiin Las Vegasissa, ja seurauksena oli Yhdysvaltain tuhoisin yksittäisen tekijän joukkomurha, jossa kuoli 58 ihmistä ja haavoittui peräti 527 ihmistä.

Sotien, vallankumousten ja terroritekojen rinnalla eteni digitaalinen vallankumous ja vuosikymmenen alussa jo noin kolmasosa maapallon räjähdysmäisesti kasvavasta väestöstä käytti internetiä. Älypuhelimeksi Suomessa kutsuttu ohitti perinteisen kännykän ja samalla sen hinta romahti koko kansan käyttöliittymäksi. Nokia menetti harmillisesti asemiaan Microsoftille ja käyttöliittyminä tutuiksi tulivat myös ilmainen Linux-pohjainen Android. Sosiaalisen median kasvu jatkui voimakkaana, joka miehen sekä naisen viihteenä tai jopa työnä. Kotitietokoneet vaihtuivat nekin kannettaviin. Myydyimmäksi taulutietokoneeksi nousi Applen iPad.

Taloutta ravisteli aluksi edellisen vuosikymmenen aikana käynnistynyt finanssikriisi. Kreikka tuli tunnetuksi siinä missä Alexis Tsiprasin johtama hallitus myös meillä Suomessa ja etenkin meillä. Samoin Kansainvälinen valuuttarahasto, Euroopan keskuspankki ja Euroopan komission säästöpolitiikka. Suomessa suuret ikäluokat, 1940-luvulla syntyneet, saavuttivat eläkeikänsä Kreikan tukipaketin aikoihin. Puhuttiin eläkepommista ja työvoimapulasta, ei työttömyydestä niinkään. Syntyi käsite "menetetty vuosikymmen" finanssikriiseineen ja

taantumineen. Pääsimme Suomessa takaisin vuoden 2008 kasvun lukemiin vasta vuonna 2018. Takana oli lukuisia vaaleja ja hallituksia sekä käsite "populismi" ja perussuomalaisen puolueen synty.

Ilmastomuutos oli vuosikymmenen tärkein yksittäinen uutisaihe. Jokainen vuosi tahtoi olla edellistä lämpimämpi ja kaikki mittaushistorian lämpimimpiä maapallolla. Näistä vuosi 2016 oli kuitenkin lämpimin. Suomessa etenkin kesä 2018 helteineen.

Haitin maanjäristys oli vuosikymmenen pahin pääkaupungin Port-au-Princen tuhoutuessa ja aiheuttaen 300 000 ihmisen kuoleman. Tuhoisia maanjäristyksiä oli myös mm. Chilessä ja Luoteis-Kiinassa. Vuosikymmenen alussa räjähti BP:n öljynporauslautta ja Puolan johtoa menehtyi vuoden 2010 Smolenskin lento-onnettomuudessa. Japani tsunami ja maanjäristys aiheutti niin ikään vakavan ydinvoimalaonnettomuuden vuonna 2011. Länsi-Afrikassa puhkesi vuonna 2014 laaja ebolaepidemia.

Venäjän ja Ukrainan kriisi, sekä Krimin sota, aiemminkin koettu, oli vuosikymmenen eurooppalasten uutisten keskiössä pysynyt aihe rinnan lukuisten vaalien ja populistipuolueitten voittojen luettelossa. Eurooppa menetti samalla asemiaan globaalin maailman keskiössä etenkin Kiinalle, Yhdysvalloille ja Venäjälle.

Maailmanpolitiikan kärjessä Kiinan asema vankistui, siinä missä koko Tyynen valtameren alueen. Yhdysvaltain presidentinvaalit sähköistivät mediamme ja Trump presidenttinä päivittäin uutta uutista twiitaten. Presidentti Putin vieraili myös Suomessa, jopa useita kertoja, siinä missä Yhdysvaltain presidentti Trump tapaamassa venäläistä kollegaansa.

Brittien Brexit on jatkunut vuosia, siinä missä suomalainen sote seikkailu ja kuntien rakennemuutokset, maatapako ja kaupungistumisen viimeisin aalto, maaseudun ongelmat ja maakuntauudistuksen viivästyminen. Läänit sentään kyettiin hallinnollisina yksikköinä lopettamaan, viimeisenä Oulussa. Samaa professorin virkaa 1970-luvulla hoitanut Eino Siuruainen jäi historiaan maamme viimeisenä maaherrana.

Talviolympialaiset järjestettiin 2010 Vancouverissa, 2014 Sotsissa ja 2018 Pyeongchangissa sekä kesäolympialaiset 2012 Lontoossa ja 2016 Rio de Janeirossa. Jalkapallon maailmanmestaruuskisat potkittiin 2010 Etelä-Afrikassa Espanjan voittaessa mestaruuden. Seuraavat kisat pidettiin Brasiliassa ja Venäjällä Saksan viedessä mestaruuden Brasiliassa ylivoimaisesti tapaansa vastustajaa nöyryyttäen.

Televisiosta menestyneimpiä sarjoja olivat mm. Games of Thrones, Downton Abbey ja House of Cards. Oscar palkittuja puolestaan mm. Kuninkaan puhe, The Artist, Argo, 12 Years of Slave, Birdman, Sportlight ja Moonlight. Parhaiten taas tuottivat mm. Toy Story, Harry Potter, The Avengers, Star Wars, Captain America. Myös suomalaiset esiintyivät näyttelijöinä menestyneissä tuotannoissa. Kotimaassa omistamme menestyivät mm. Napapiirin sankarit, Le Havre, Kohta 18, Betoniö ja Miekkailla.

Suomea vaivasi koko uuden vuosituhatosen toisen vuosikymmenen vuonna 2008 alkanut finanssikriisi ja talouslama, viennin ongelmat ja osana juuri Venäjän kaupan kärsiminen Ukrainan kriisistä ja talouspakotteista. Rakennemuutoksen jälkeinen työttömyys on ollut korkea ja talouskasvu vielä 2016 hyvin heikko. Pieni kasvupyrähdys alkoi vasta vuosikymmenen lopussa.

Suomessa järjestettiin eduskuntavaalit vuosina 2011, 2015 ja 2019. Presidenttinä maata on hoitanut vuodesta 2012 alkaen Sauli Niinistö ja pääministereitä Suomessa on ollut Vanhasen II hallitus, Kiviniemen hallitus, Kataisen hallitus, Stubbin hallitus, Sipilän hallitus ja Rinteen hallitus. Kuntavaaleja on järjestetty kahdesti vuosina 2012 ja 2017. Vaaleissa Perussuomalaiset ovat vakiinnuttaneet asemansa maamme kolmen suurimman puolueen joukossa ja juuri nyt suurimpana. SDP:n ja Keskustan kannatus on alempana kuin koskaan aiemmin ja vihreät ovat lisänneet kannatustaan kaupungeissamme. Samalla naisten osuus mm. kansanedustajana on kasvanut nyt 92 naiseen, eli on suurempi kuin koskaan aiemmin itsenäisen Suomen historiassa.

Kuntien toimintaan on vaikuttanut eniten sote-uudistus ja kuntarakenteen sekä maakuntauudistuksen viivästyminen. Yksittäisistä tapahtumista merkittävin oli Helsingin huippukokous heinäkuussa 2018, jossa Yhdysvaltain presidentti Donald Trump ja Venäjän presidentti Vladimir Putin tapasivat toisensa.

Läänilaitos siirtyi historiaan vuoden 2009 lopussa ja niiden tilalle tulivat aluehallintovirastot (7). Vuonna 2010 Suomessa oli 342 itsenäistä kuntaa, joista vuosikymmenen aikana 31 on liittynyt naapurikuntaan ja kadonnut kartalta. Näiden liitosten kautta etenkin Kuopio, Lahti, Oulu ja Hämeenlinna ovat kasvaneet.

Samalla maaseudun ja sen seutukaupunkien väestökato on ollut jopa 1970-luvun tapaan niiden luontaista talousaluetta tyhjentävä. Samalla syntyvyys on laskenut rajusti ja kansakunta ikääntynyt. Erot kuitenkin suurimpien taajamien ja pääkaupunkiseudun sekä syvän maaseudun ja noin 50 - 60 pienehkön seutukaupunkimme ympärille syntyneiden talousalueiden välillä on ollut todella merkittävä.

Suurissa kaupungeissammekin väestöä on kasvattanut lähinnä maahanmuutto syntyvyyden laskiessa. Ulkomaalaisten määrä kaksinkertaistui vuosina 2005 - 2015. Vuonna 2015 lisäys oli räjähdysmäinen ja aiheutti nopeita toimia, jolloin kouluja, hotelleja ja kerrostaloja muutettiin vastaanottokeskuksiksi.

Suomen väestöstä ulkomaalaistaustaisia on noin 7 - 8 % ja eniten entisen Neuvostoliiton alueelta, Virossa, Ruotsista, Irakista, Somaliasta, Jugoslaviasta, Kiinasta, Vietnamista, Thaimaasta ja Afganistanista. Etenkin aasialaisten ja afrikkalaisten maahanmuuttajien määrät ovat nousussa.

Ikäpyramidissamme näkyy vahva "pullistuma" toisen maailmansodan aikana syntyneiden ikäkohorttien seurauksena, nyt 65 - 75 -vuotiaiden kohdalla. Elinajan odote on kaiken aikaa kohonnut ja on nyt miehillä lähellä 80 vuotta ja naisilla noin viisi vuotta korkeampi. Vuonna 2015 Suomessa oli jo yhdeksän yli 100 000 asukkaan kaupunkia (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Oulu, Turku, Jyväskylä, Kuopio, ja Lahti). Väestömäärän lasku jatkuu etenkin Itä- ja Pohjois-Suomessa, mutta toki myös vaikkapa Kanta-Hämeessä Etelä-Suomessa.

Suomen BKT (noin 200 miljardia euroa) ja sen kasvu pysähtyi tyystin ns. finanssikriisin aikoihin ja oli 2015 liki samalla tasolla kuin vuosikymmen aiemmin. Työttömyysaste on hieman laskenut noin 10 %:n tasosta noin 7,5 %:n tasolle. Valtion velka on liki kaksinkertaistunut vuodesta 2009.

Rikollisuuteen uutena tuli Internetin kautta tapahtuneet petokset ja huomiota ovat herättäneet myös seksuaalirikokset. Me Too -kampanja ulottui myös Suomeen ja erikoisuutena ns. Aarnio-vyyhti huumepoliisi Jari Aarnion ympärillä. Terrori iski Suomeen elokuussa 18. päivänä Turun kauppatorilla. Marokkolainen mieshenkilö, jihadistipohjalta tehty hyökkäys veitsellä kymmenen henkilön kimppuun, joista kaksi sai surmansa, oli tekijän mukaan Isisin soturin suorittama. Isisi ei kuitenkaan ottanut teosta vastuuta.

Liikenteessä suuria hankkeita ovat olleet ns. Kehärata (2015) Helsinki Vantaan lentoasemalle, Länsimetro jatkeena Espoon Matinkylään, Tampereen pikaraitiotie valmistuen ensi vuosikymmenen puolella. Henkilöautoista eniten rekisteröityjä olivat Toyota, Volkswagen ja Skoda. Halpabussiyhtiöt, taksi uudistus ja kaupunkipyörät olivat vuosikymmenen puhuttuja liikennejärjestelyjämme sähköpotkulautojen ohella. Helsingistä Tallinaan matkustajamäärät Suomenlahden yli Viroon lähestyivät 10 miljoonan rajaa. Liikenneturvallisuus koheni ja kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtui noin 250 vuosittain eli noin sata vähemmän kuin edellisen vuosikymmenen puolella ja liki tuhat verrattuna 1970-luvun lukuihin. Suuronnettomuuksista puhutuimmat olivat Jämsjärven lento-onnettomuus 2014, Raaseporin tasoristeysturma 2017 sekä Kuopion linja-autosurma 2018.

Suomeen rakennettiin runsaasti merkittäviä kauppakeskuksia ja samalla korkea rakentaminen tuli jälleen muotiin. Ehkä eniten huomiota saivat Turun Ikituuri (2011), Tampereen Hotelli Torni (2014), Jyväskylän Maailmanpylväs (2014) Espoon Niittyhuippu (2017) ja Helsingin Kalasataman Majakka. Erikoisia puurakenteisia rakennuksia syntyi myös, kuten Kampin kappeli (2012), Saamelaiskulttuurin Sajos (2012), Suomen luontokeskuksen Haltia (2013), Löyly (2016) ja Helsingin keskuskirjasto Oodi (2018).

Vuosikymmen panosti Suomessa koulutukseen ja digitaalinen laitteisto levisi kaikkialle. Oppilaiden osallistuminen kasvoi ja myös ylioppilaskirjoitukset muuttuivat sähköisiksi. Aalto-yliopisto alitti sekin toimintansa vuosikymmenen alusta. Yliopistoja yhdistettiin ja oppimistuloksia mitattiin edelleen. PISA-tuloksissa Suomi alkoi kuitenkin taantua niin absoluuttisesti kuin suhteellisestikin mitattuna. Luku- ja laskutaidon minimitaso alittaneiden määrä yli kaksinkertaistui 2000-luvun alun luvuista (5 - 6 %). Itä- ja Pohjois-Suomessa jopa neljännes pojista alitti minimitason.

Usko tulevaisuuteen ja työpaikkojen siirtyminen kovin kauas kotiseuduilta laski poikien motiivia. Syrjäytyminen oli käsite joka aiheutti toimia ja huolta sosiaalihuollon ammattilaisissa. Kuntien menot lisääntyivät etenkin juuri terveydenhoidon ja sosiaalitoimen menoissamme. Samalla sosiaaliset olot ja ongelmat alkoivat rajusti lisääntyä.

Suomalaisista kuitenkin valtaosa, lähes 70 %, kuului kuitenkin edelleen Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon. Vuosikymmenen alussa luku oli kuitenkin yli 10 % korkeammalla tasolla. Huomattava piikki eroissa tapahtui etenkin lokakuun 2010 Yle TV2:n Homoilta-ohjelman jälkeen sekä marras-joulukuussa 2014, kun eduskunta äänesti ns. tasa-arvoisesta avioliittolaista. Samalla kirkon vihkimiset laskivat puoleen aiemmasta. Nykyisin se on noin 40 %:n tasolla.

Puhelinluettelot katosivat siinä missä lankapuhelimetkin. Internet yhteydet nopeutuivat ja puhelinten toiminnot kasvoivat, puhelimesta tuli osa internet yhteyksiä ja samalla kohtuullinen kamerakin. Selfiet ja sosiaalinen media valtasivat myös suomalaisten arjen. Uudissanoja syntyi yhtenä ja start-up yrityksiä, suomalaiset olivat sukupuolineutraaleja, jyttyjä seuraavia vaaleista toiseen, kävivät hybridisotia, olivat hyönteissyöjiä, drooneja

lennättäviä, hiilijalanjälkeään häpeäviä, kalsarikännin hankkivia, selfiekeppiin nojailevia, valeuutisia lukevia, vihapuhetta käyttäviä elinvoimajohtajia ja kansanaloitteita allekirjoittaan.

Tyylien ja lajien runsaus näkyi taiteessa, kirjallisuudessa, digitaalisissa televisiolähetyksissä, joita seurattiin maksaen Yle-veroa. Se oli maksettava, katselit sitten televisiota tai et. Viihde- ja asiaohjelmat sekä draama ja komedia, tubettaminen internetkulttuurissa, rinnan Facebookin ylläpidon kanssa, vei suomalaisten ajasta enemmän kuin perinteinen printtimedian seuraaminen. Oma sivusto sai lukijoita sekin vuositason kohoten liki eksponentiaalisesti muutamasta tuhannesta vuositason muutamaan miljoonaan vuosikymmenen lopulla. Kirja muuttui sekin sähköiseksi ja myös äänikirjaksi. Tätä kirjaa voi lukea sekä printtipainoksena kotiin tilaten, ja juuri sinua varten painettuna, tai sähköisenä. Kotisivultani saat ilmaiseksi ja palvelu tarjoaa myös kaikki blogini ja esseeni vuosikirjat ja voit tuki liittyä päivittäiseen reaaliaikaiseen keskusteluunkin. Voiko palvelu olla enää sen moninaisempaa ja lähtemättä tavoittelemaan kirjailijaa messuille. Hän on kaiken aikaa tavoitettavissa ja reaaliaikainen kohdattava.

Suomalaiset menestyivät myös urheilussa ja jakoivat Jussi palkintojaan katsotuimmista elokuvistamme. Olympiamenestys on kuitenkin heikentynyt ja vuoden 2016 kesäolympialaisissa Suomi voitti vai yhden pronssimitalin. Näin heikosti emme ole menestyneet missään aiemmissa olympialaisissa. Eikä menestys ole ollut talvelakaan kovin kansallista itsetuntoamme nostavaa. Alkamatta edes vertailla sitä norjalaisiin.

Ilman vieremäläistä livo Niskasta mitaleitten määrä olisi jäänyt kovin vähiin. Kaisa Mäkräinen on pitänyt yksin yllä ampumahiihdon menestystoiveitamme. Tänään toivomme pääsevämme ensimmäisen kerran jalkapallon arvokisoihin maajoukkueena EM-tasolla. Leo-Pekka Tähti on ollut paraolympiakisojen tähtemme. Formula 1 -kuljettajat ovat niin ikään pitäneet meitä jännityksessä Kimi Räikkösen ja Valtteri Bottaksen ansiosta. Lahdessa järjestettiin hiihdon MM-kisat seitsemännen kerran.

Liikunnan ja urheilun osalta lajien kirjo on kasvanut ja samalla ammattilaisuus vie nuoria maamme rajojen ulkopuolelle. Sama pätee toki kaikkea muutakin tieteestä taiteeseen ja globalisaatio oli vuosikymmenen käytetyimpiä käsitteitä ja se asetettiin usein vastatusten paikallisuuden ja lokalisaation kanssa. Kehotettiin ajattelemaan globaalisti mutta toimimaan paikallisesti.

Individualismi oli käytetty käsite sekin, siinä missä utopian rinnalla sen kääntöpuoli dystopiana. Mediatyhteiskunta monipuolistui ja avoin, läpinäkyvä yhteiskunta tuli osaksi reaaliaikaisen elämän faktan ja fiktion, virtuaalitodellisuuden lomittumista kansakunnaksi, josta alettiin käyttää myös käsitettä maailman onnellisimpana maana.

Google ja Wikipedia olivat tapa kerätä tietoa ja näistäkin tiedoista ja teksteistä esitän kiitokseni juuri Wikipedialle ja maailman suurimmille yrityksille, mediatyhteiskunnallemme, joiden käyttämä panos ihmistyövuosina on liki yhtä valtava kuin ne summat, joita käytetään uusien innovaatioiden tuottamiseen. FB, Google, Microsoft, Amazon ja muut vastaavat jättäiläiset käyttävät tähän toimintaan varoja, jotka ylittävät moninkertaisesti Suomen valtion vastaavat summat, mukaan lukien yliopistomme, korkeakoulumme, tutkimuslaitoksemme jne.

Kun onomatopoeettisen kielemme sanatkin ovat kokonaan muiden löytämiä kuin omiamme, kirjan kirjoittaja tai esseen kokoaja joutuu käyttämään koko ajan sellaista, joka ei ole hänen omaansa. Näin on syytä muistaa, kuinka olemme kiitollisuuden velassa lopulta myös geeneistämme ja syntymästä. Emme valinneet itse vanhempiamme, emme kieltä ja kulttuuria, kaikki on muualta tullutta ja saatua. Emme itse valinneet tietämme. Tie se valitsi meidät.

Sisällysluettelo

Aluehallinnon uudistus - Tammikuun 5. päivänä 2010	13
Helmikuun kihlaus ja aseveliakseli - Helmikuun 7. päivänä 2010	14
Populismi - Maaliskuun 15. päivänä 2010	16
Virkkusen nekrologi - Huhtikuun 2. päivänä 2010	20
Yhteenveto – Discussio ihmistyypeistämme - Toukokuun 31. päivänä 2010	24
Bulevardi - Kesäkuun 7. päivänä 2010	26
Runoilijan kuolema - Heinäkuun 4. päivänä 2010	32
Ammattina kiusaaja - Elokuun 7. päivänä 2010	34
Tiedeusko ja paradigma koetuksella - Syyskuun 30. päivänä 2010	38
Suomalainen arvokeskustelu - Lokakuun 22. päivänä 2010	42
Ilon ja Onnen maalarit - Marraskuun 17. päivänä 2010	46
Liskonaisesta lintumieheen tai päinvastoin - Marraskuun 28. päivänä 2010	51
Yhteenveto vuoden 2010 saavutuksista - Joulukuun 27. päivänä 2010	54
Maghreb valtiot ja intifadan kasvot - Tammikuun 29. päivänä 2011	66
Nestori Miikkulainen ja mediaviikkomme - Helmikuun 10. päivänä 2011	69
Windscale, Harrisburg, Tsernoby, Fukusima... - Maaliskuun 13. päivänä 2011	71
Jyttyvaalit – Suomea seurataan maailmalla - Huhtikuun 20. päivänä 2011	73
Vellihousumaista saamattomuutta - Toukokuun 31. päivänä 2011	77
Murroskulttuurin globaali taitekohta – 1990-luku - Kesäkuun 5. päivänä 2011	80
Norjalainen huuto - Kesäkuun 24. päivänä 2011	85
1950-luvun maneerit - Kesäkuun 28. päivänä 2011	88
Pelon ja voiman vuosikymmen - Kesäkuun 29. päivänä 2011	92
Oppia koko elämä - Elokuun 16. päivänä 2011	97
Pandoran lipas ja Hefaistoksen kirous - Syyskuun 4. päivänä 2011	101
Vihapuheesta oikeaan asiaan - Syyskuun 21. päivänä 2011	104
Korporativismin kolmas aalto - Lokakuun 25. päivänä 2011	107
Mystinen 11.11. 2011 - Marraskuun 11. päivänä 2011	109
Presidenttiehdokkaat joulukatkolle - Joulukuun 18. päivänä 2011	113
Vuoden 2011 mediapalkinnot - Joulukuun 27. päivänä 2011	114
Kyllä minä mieleni pahoitin - Tammikuun 20. päivänä 2012	118
Presidenttipelin jälkilöylyt - Helmikuun 6. päivänä 2012	121
Missä ovat lokalisaatiomallit, uudelta kuntakartaltamme? - Helmikuun 10. päivänä 2012	124
Eurooppa kiusaajien kynsissä - Maaliskuun 24. päivänä 2012	128
Välikysymys - Huhtikuun 24. päivänä 2012	131
Colosseum - Euroopan ydin - Toukokuun 10. päivänä 2012	140
Stagflaation synkkenevä varjo - Kesäkuun 23. päivänä 2012	144
Sandells - Kesäkuun 30. päivänä 2012	147
Lontoon olympiatulen sammussa - Elokuun 10. päivänä 2012	156

Tunteet tarttuvat - Syyskuun 3. päivänä 2012	161
Number 44 - Syyskuun 29. päivänä 2012	163
Uudistuksen teesit kiusaajien yhteiskunnassa - Lokakuun 16. päivänä 2012.....	171
Suomalainen Tsernoby - Marraskuun 9. päivänä 2012.....	175
Oscar Niemeyerin muistolle - Joulukuun 7. päivänä 2012	177
Leena Luostarinen –modernin kuvataiteen ikoni - Tammikuun 13. päivänä 2013.....	179
Miehet Marsista naiset Venuksesta - Helmikuun 2. päivänä 2013.....	182
Megafonilla annettu hiljainen signaali - Maaliskuun 30. päivänä 2013	185
Seitsemän kertaa sixpack - Huhtikuun 2. päivänä 2013	191
Elämäntaiteilijan diplomi - Toukokuun 25. päivänä 2013	193
Totuutta etsimässä suvisen Suomen helteessä - Kesäkuun 26. päivänä 2013.....	197
Ounasjoen suojelusta 30 vuotta - Heinäkuun 6. päivänä 2013.....	199
Kuvataiteen ikoni on poissa - Heinäkuun 30. päivänä 2013.....	202
Tutkimus- ja kehitysvälineet päivitettävä - Elokuun 16. päivänä 2013	205
Kalmiston aarteita - Syyskuun 16. päivänä 2013	207
Uskonpuhdistuksen muistopäivä - Lokakuun 20. päivänä 2013	209
Onnittelut presidentti Mauno Koivistolle - Marraskuun 23. päivänä 2013	213
The Message of Intependence Day - Joulukuun 6. päivänä 2013	214
Vuoden 2013 mediapalkinnot - Joulukuun 26. päivänä 2013.....	217
Presidentillinen juhlapuhe ja retoriikka - Tammikuun 1. päivänä 2014	221
Toivon symbolit olympiarenkaissa - Helmikuun 7. päivänä 2014.....	224
Kolmas Krimin sota, kybersota - Maaliskuun 3. päivänä 2014.....	227
Kataisen yllätys - Huhtikuun 6. päivänä 2014	229
Euroopan hullu vuosi 2014 - Toukokuun 27. päivänä 2014	232
Pakanamaan kartta ja mittumaari - Kesäkuun 21. päivänä 2014.....	234
Kymmenes heinäkuuta – näillä mennään - Heinäkuun 11. päivänä 2014	238
Tölttiratsu - Elokuun 7. päivänä 2014	243
Menestys ja elämä on intohiomon tuote - ei tarpeen - Syyskuun 7. päivänä 2014.....	246
Mikä ihmeen Modiano – mikä ihmeen Bulevardi? - Lokakuun 9. päivänä 2014	249
Onnittelu 125 -vuotiaalle Hesarille - Marraskuun 16. päivänä 2014.....	251
Kaupunginvaltuutetun budjettipuhe - Joulukuun 18. päivänä 2014.....	253
Informaatiokuplassa - Tammikuun 3. päivänä 2015.....	257
Vaalit Hämessä - Helmikuun 9. päivänä 2015	259
Kauemmaksi vain, riita - Maaliskuun 26. päivänä 2015	263
Vastaus Sirkka-Liisa Anttilalle - Huhtikuun 16. päivänä 2015	265
Muistokirjoitus äidille - Huhtikuun 27. päivänä 2015	266
Kipeitten aikojen jumppaa - Toukokuun 27. päivänä 2015.....	267
Strukturalismin kreikkalainen arkkitehti - Kesäkuun 9. päivänä 2015	269
Väyrynen ei petä koskaan - Kesäkuun 15. päivänä 2015	270
Globalisaation tuulet - Kesäkuun 30. päivänä 2015	270

Työmiehen päiväkirja - Elokuun 28. päivänä 2015.....	271
Inside Out myös hallituspolitiikassamme - Syyskuun 1. päivänä 2015	272
Oman aikamme nomadit – ilmapuntarit - Lokakuun 7. päivänä 2015	273
Romahdus ja sen anatomia - Lokakuun 8. päivänä 2015	274
Arctic Babylon 2015 - Marraskuun 6. päivänä 2015.....	276
Finlandia palkinto oikealle kirjalle - Marraskuun 26. päivänä 2015	277
Mesettäjät ja mimesiksen jarrumiehet - Joulukuun 12. päivänä 2015.....	278
Joulusaarna - Joulukuun 21. päivänä 2015.....	281
Hyvää ja onnellista vuotta 2015 - Joulukuun 31. päivänä 2015	282
Aloita siitä mihin muut lopettavat - Tammikuun 20. päivänä 2016	284
Stereotyyppien väsääjät ja vääristelijät - Tammikuun 26. päivänä 2016	286
Tyhjän puhumisesta, vatuloinnista, tekoihin - Helmikuun 9. päivänä 2016.....	288
Kaikkia ei voi huijata kaiken aikaa - Helmikuun 28. päivänä 2016	290
Rene Girardin opit - Maaliskuun 28. päivänä 2016	292
Häiriintynyt narsisti vallanpitäjänä - Maaliskuun 30. päivänä 2016	293
Luojan puutarhurit - Huhtikuun 7. päivänä 2016	293
Viisien vaalien aattona - Huhtikuun 8. päivänä 2016	295
Isolaatiomekanismin riski innovoinnissa - Huhtikuun 20. päivänä 2016	297
Lähtiessämme länteen otamme suunnan itään - Huhtikuun 28. päivänä 2016	298
Koulukaan ei voi tapaa sisäistä luovuuttamme ja motiivia - Toukokuun 29. päivänä 2016	300
Mohammad Ali – Cassius Clay kuollut - Kesäkuun 4. päivänä 2016	301
Puoluelaitoksen kriisi syvenee - Kesäkuun 13. päivänä 2016.....	302
Silmät avaava Brexit - Kesäkuun 28. päivänä 2016.....	305
Kolmen kerroksen väkeä - Heinäkuun 3. päivänä 2016.....	305
Uusi militantti räyhääjien joukko - Heinäkuun 12. päivänä 2016	306
Onko maailma tullut hulluksi? - Heinäkuun 24. päivänä 2016.....	307
Vaarana vallankäytön keskittyminen - Elokuun 2. päivänä 2016	308
Tuoksut vievät ja näyt ohjaavat - Elokuun 4. päivänä 2016	308
Vaihtoehtona elämä tai muiden kertoma tarina - Elokuun 30. päivänä 2016.....	310
Kartta ja kompassi vaiko navigaattori - Syyskuun 2. päivänä 2016	312
Gonzo journalistina ja poliitikkona - Syyskuun 26. päivänä 2016	313
Sukupuolineutraali viran täyttö - Syyskuun 28. päivänä 2016.....	314
Parfymöörin nenä tukossa - Lokakuun 1. päivänä 2016	316
Kartta valehtelee enemmän kuin tuhat sanaa - Lokakuun 7. päivänä 2016	318
Talouden Nobel Suomeen – miten se on mahdollista? - Lokakuun 10. päivänä 2016	319
Populismi herätti nationalismin ja nukkuvat äänestäjät - Lokakuun 25. päivänä 2016	320
Make Finland Great Again - Marraskuun 7. päivänä 2016.....	321
Sanasta miestä - sarvesta härkää - Joulukuun 13. päivänä 2016	322
Onnea satavuotiaalle jousimiehelle – Suomen Leijonalle - Joulukuun 31. päivänä 2016.....	324
Presidentillinen puhe - Tammikuun 1. päivänä 2017	327

Obaman aika – Obamania - Tammikuun 11. päivänä 2017	327
Vuoden pääuutisena jatkaa ilmastomuutos - Tammikuun 29. päivänä 2017	329
Hyvää saamelaisten kansallispäivää - Helmikuun 16. päivänä 2017	329
Mediayhteiskunnan pelurit - Helmikuun 19. päivänä 2017	330
Mediayhteiskunnan kahdet kasvot - Maaliskuun 2. päivänä 2017	331
Jumalat eivät heitä noppaa - Maaliskuun 21. päivänä 2017	332
Länsimaisen kulttuurin demonit ja trollit - Maaliskuun 30. päivänä 2017	333
Palmusunnuntain vaalit - Huhtikuun 7. päivänä 2017	334
Finland's big year 2017 – Suomi 100 - Huhtikuun 19. päivänä 2017	335
Ensimmäinen populismin aalto - Toukokuun 3. päivänä 2017	336
Presidentin nekrologi - Toukokuun 13. päivänä 2017	337
Levottomien aikojen ilmasto - Kesäkuun 2. päivänä 2017	338
Perussuomalaisuus ja puhdistus - Kesäkuun 5. päivänä 2017	339
Silmät avaava Brexit - Kesäkuun 28. päivänä 2017	341
Takinkääntäjien tarinoita – kesän leijonan jäljet hiekassa - Kesäkuun 30. päivänä 2017	342
Surutyö suomalaiseen tapaan hoitaen - Heinäkuun 5. päivänä 2017	343
Heinäkuun kymmenes on suomalaisen kuvataiteen päivä - Heinäkuun 10. päivänä 2017	344
Paikallisen ja päämedian vertailua - Heinäkuun 24. päivänä 2017	345
Miksi Nobelistia ei kuunnella? - Elokuun 10. päivänä 2017	347
Terrori iski Suomen Turkuun - Elokuun 23. päivänä 2017	348
Miksi rakenneuudistuksissa ei käytetä asiantuntijoitamme? - Syyskuun 2. päivänä 2017	349
Lähestymme kaaosta - Syyskuun 6. päivänä 2017	350
Teesi, antiteesi ja synteesi - Syyskuun 11. päivänä 2017	353
Kansallisorinoilijaa hakemassa - Syyskuun 30. päivänä 2017	354
Mikkelinpäivä on enkelien ja lasten juhlapyhä - Lokakuun 6. päivänä 2017	356
Suomalaiset juuret - Lokakuun 8. päivänä 2017	358
Katastrofi etenee – päivän media-anti - Lokakuun 28. päivänä 2017	361
Pyhäinpäivän kukat haudoillamme - Marraskuun 4. päivänä 2017	363
Pääministerin tuskainen elämä - Marraskuun 26. päivänä 2017	368
Onnea satavuotiaalle Forssan Lehdelle - Marraskuun 29. päivänä 2017	370
Miksi avantgarde talousoppina kiinnostaa vuonna 2017? - Joulukuun 4. päivänä 2017	372
Vuosi vaihtuu – oletko valmis? - Joulukuun 30. päivänä 2017	374
Kansa kaipaa uutta – oman aikamme Kristiinaa - Tammikuun 1. päivänä 2018	375
Yhdysvaltain presidentin puhe - Tammikuun 31. päivänä 2018	378
Mitä kerran on ollut, sitä vastakin on - Helmikuun 4. päivänä 2018	379
Globaali ja kansallinen kriisimme syvenee - Helmikuun 16. päivänä 2018	381
Epigeneettinen pimeä kyttärä - Maaliskuun 8. päivänä 2018	382
Teatraalisen maailman käsikirjoittajat - Maaliskuun 20. päivänä 2018	384
Kokonaiskuva on tunnettava - Huhtikuun 1. päivänä 2018	385
Suggestiivinen palvelujohtajuus ja politiikan johto - Huhtikuun 16. päivänä 2018	387

Hyvä, pahat ja rumat – poliittinen evoluutio etenee - Huhtikuun 30. päivänä 2018	388
Vappusiman tuotteita - Toukokuun 1. päivänä 2018	389
Konvergoiva ja divergoiva maakunta ja sen sote - Toukokuun 9. päivänä 2018	390
Tärkeintä ovat oikeat valinnat - Toukokuun 22. päivänä 2018.....	392
Vuosikymmenien vertailua - Kesäkuun 4. päivänä 2018.....	393
Mittumaariksi tarkoitettuja tarinoita - Kesäkuun 22. päivänä 2018	396
Peitellyin sanakääntein sanottua - Kesäkuun 28. päivänä 2018	398
Tutkijantyön arkea - Heinäkuun 8. päivänä 2018	399
Onko lainsäätäjän työ vaativa ammatti - Heinäkuun 31. päivänä 2018	404
Hiljaisuuden portinvartijat - Elokuun 19. päivänä 2018	404
”Mission impossible” jopa median hoidettavaksi - Elokuun 20. päivänä 2018	405
Voiko konservatiivinen olla luova ja innovatiivinen? - Syyskuun 1. päivänä 2018	406
Mitä kerran on ollut, sitä vastakin on - Syyskuun 23. päivänä 2018	408
Monena mies eläessään - Syyskuun 27. päivänä 2018	409
Tiede on ajettu vakavaan kriisiin - Lokakuun 6. päivänä 2018.....	411
Rukouspäivän kertomus - Lokakuun 24. päivänä 2018	412
Flow tilassa ja väsyneinä tehtyjä virheitämme - Lokakuun 29. päivänä 2018.....	413
Innovaatiot maaseudun tuotteitamme - Marraskuun 13. päivänä 2018	414
Paholaisen asianajat ja Laplacen demonit - Marraskuun 25. päivänä 2018	417
Tuuliajolla oleva valtio maakuntineen - Marraskuun 30. päivänä 2018.....	418
May the Forssa be wit you. - Joulukuun 15. päivänä 2018	419
Cluster art – Art of Cluster arkkitehtuuri - Joulukuun 27. päivänä 2018.....	420
Älä kysy mitä ajattelet vaan miten ajattelet - Joulukuun 29. päivänä 2018.....	421
Mistä uusi hyvä – presidentillinen puhe - Tammikuun 1. päivänä 2019.....	423
Kollektiivisen muistin traumat - Tammikuun 17. päivänä 2019	425
Puoluehajaannus – laestadiolaisen Suomen kirosana - Helmikuun 4. päivänä 2019.....	427
Rehellisyys on suurinta viekkautta - Helmikuun 16. päivänä 2019	427
Poliittisen kakofonia aikaa - Maaliskuun 30. päivänä 2019	428
Vaalit vai aprillipäivän pila? - Huhtikuun 1. päivänä 2019	430
Suuri lasिताiteilija Oiva Toikka kuollut - Huhtikuun 22. päivänä 2019	433
Vappupuhe - Huhtikuun 30. päivänä 2019	434
Mikä ihmeen innovaatio? - Toukokuun 3. päivänä 2019.....	435
Misantropiasta, ihmisvihasta, vaikeneviin lapsiin, mutismiin - Toukokuun 13. päivänä 2019	438
Polarisaation kiroukset - Kesäkuun 1. päivänä 2019	440
Yläsavolaista ilmastoystävällistä maitoa - Kesäkuun 14. päivänä 2019	443
Orban iski suomalaisten perustuslailliseen heikkouteen - Kesäkuun 27. päivänä 2019.....	445
Mitä tarkoitamme sananvapaudella? - Kesäkuun 30. päivänä 2019.....	446
Sananvapaus ja populismi puhututtavat - Heinäkuun 3. päivänä 2019	447
Nostetaan kissa pöydälle - Heinäkuun 15. päivänä 2019	449
Perussuomalaiset kirkkaasti suurin puolueemme - Heinäkuun 30. päivänä 2019.....	451

Onko ulkopoliittikkamme diplomatia muuttunut? - Elokuun 1. päivänä 2019	452
Leadership vaiko management by perkele? - Elokuun 12. päivänä 2019.....	452
Oliko ennen kaikki paremmin? - Elokuun 13. päivänä 2019	454
Vaarallista ideologista pyörittelyä - Elokuun 24. päivänä 2019	455
Kapitalismin kriisi syvenee - Syyskuun 20. päivänä 2019	457
Kilpailu kubittien kvanttiherruudesta kovenee - Syyskuun 26. päivänä 2019.....	458
Vaalit kuin maratonjuoksu - Syyskuun 28. päivänä 2019	460
Miina Sillanpää päivänä - Lokakuun 1. päivänä 2019	461
Sosialismi, kapitalismi vai altruismi - Lokakuun 11. päivänä 2019	463
Tekstin ymmärrys on lukijan vastuulla - Lokakuun 27. päivänä 2019	465
Ristiinviestinnän mestareita - Lokakuun 30. päivänä 2019	466
Avandgardismi ja uuskapitalismi - Marraskuun 1. päivänä 2019	468
Kapitalismin kriisi käytäntöön tuotuna - Marraskuun 1. päivänä 2019	472
Paljon puhuva gallup - Marraskuun 7. päivänä 2019	474
Tuntematon Suomi - Marraskuun 8. päivänä 2019	481
Lähteet	483

Aluehallinnon uudistus - Tammikuun 5. päivänä 2010

Lääninhallinto Suomessa päättyi samalla kun vuosikymmen vaihtui. Valtion aluehallinnon uudet virastot, aluehallintovirastot sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset lopettivat lääninhallitukset ja niiden liki 400 vuotta kestäneen taipaleen. Ruotsin vallan aikaisen väliportaan hallinnon uudistuksen viimeisin vaihe ei ollut dramaattinen mutta hyvinkin merkittävä meille kansalaisille. Mahdammekohan oikein ymmärtää, mistä tässä kaikessa on kysymys ja miten se vaikuttaa elämäämme? Keskushallinto ja paikallishallinto ovat lähempänä meitä kuin niiden välissä toimiva aluehallintomme.

Julkisen vallan aktiivinen kannusteiden tie

Aloitin ensimmäisen professorin viran hoitoni viransijaisena Oulun yliopistossa 1970-luvun puolivälin jälkipuoliskolla. Tuolloin maata hallitsi Martti Miettusen toinen hallitus ja Urho Kekkonen oli presidenttinä. Maantieteen professorina tehtäviini kuului luennoida myös aluehallinnosta ja sen historiasta, yhdyskuntasuunnittelusta ja sen käyttämistä tuon ajan menetelmistä. Tietokone oli meille tuttu ja kartat piirrettiin jo sen avustamana analysoiden. Toisin oli tietysti yliopistojen ulkopuolella ja etenkin Oulun yliopiston, joka oli uusi ja välineet tuon ajan viimeisintä innovaatiota edustavia. Yritimme tehdä aluehallinnon työtä tutuksi niin maalla kuin kaupungeissa osallistumalla sen toimintaan kyliä unohtamatta. Yhteisötaso ja valtion ohjailema aluepolitiikka olivat tuolloin tutkimuksen ensisijaisia kohteita. Tukipolitiikasta alettiin siirtyä kohti omaehtoista yhteisön ylläpitämää kannustinpolitiikkaa. Tutkijan kuului olla muutama vuosikymmen edellä reaalipolitiikan käännteistä.

Henkinen pääoma, osaaminen ja oivallus

Kun aloitin tutkijan ja opettajan urani suomalaisessa tiedeyhteisössä, ensimmäinen tehtäväni liittyi hoitaa professori Eino Siuruaisen jättämää virkaa. Siuruainen valittiin Oulun vaalipiiristä kansanedustajaksi ja toisen kauden aikana hän sai nimityksen Maaherraksi. Ensimmäisessä väitöstilaisuudessa Siuruainen oli mukana toisena vastaväittäjänä. Poikkitieteinen väitös vaati kaksi vastaväittäjää ja Lapin sekä Pohjois-Pohjanmaan koskisodat aiheuttivat tuolloin muutoinkin rajua poliittista keskustelua ja niiden tutkiminen oli näköalapaikka suomalaiseen teollistamispolitiikkaan, aluepolitiikkaan, yhdyskuntasuunnitteluun ja sen ympäristö- ja energia-politiikan hoitoon sotien aikana ja niiden jälkeen.

Suomalaisen politiikan teon vertailu 1970-luvulla muuhun maailmaan ei ollut helppoa. Meiltä puuttui sellaisia ohjausjärjestelmiä, jotka nyt ovat itsestään selvyyksiä. Yksi tällainen oli vaikkapa ympäristöhallinto. Ruotsin aluehallinnon malli ei oikein istunut pohjoiseen. Ruotsin Lappi kun alkaa Vaasan korkeudelta ja pääosa ruotsalaisista asuu Helsinkiä etelämpänä. Sitä me kuitenkin kopioimme liki 400 vuotta ja parhaimmillaankin se johti maaseutumme autioitumiseen ja usein sosiaalsiin ongelmiin uusilla teollistamisen keinoilla "teräsrannikolla". Yhdelle annettu tuki oli aina lisäkustannus toisaalla ja samalla muualta poissa. Innovaatioon rakentuva oivallus ei ollut erityisen muodissa eikä sitä hyväksytty talouden veturiksi.

Osaaminen ja motivaatio valita oikein

Kun Maaherra Siuruainen jäi nyt hyvin ansaitulle eläkkeelle, hän tuskin saattoi aavistaa olevansa lääninsä viimeinen Maaherra tai että Paavo Värynen jatkaa jo viidettä vuosikymmentä ministerinä. Televisiossa antamassaan haastattelussa hän painottikin vanhojen läänien ja maakuntien rajoja sekä nimikkeitä, olisi halunnut ne palauttaa ja pitää kansalle tuttuina edelleen käytössä. Ymmärrän hyvin hyvän ystäväni motiivin ja sen taustat lähtien Oulusta ja sen ympäristöstä.

Oulu ja Lappi lääneinä ovat kovin erilaisia kuin vaikkapa nyt lakkautettu Etelä-Suomen lääni. Etelä-Suomen läänissä on vuoden lopussa 72 kuntaa ja yli 2 miljoonaa asukasta. Siis liki 40 % maan väestöstä. Maaherra Anneli Tainan tehtävät hoitaa jatkossa Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus. Taina jatkaa Etelä-Suomen aluehallintoviraston yliohtajana. Yliohtajan tehtävät ovat kokonaan toiset kuin takavuosien Maaherran Oulun läänissä.

Seutukuntien ja maakuntien rooli pohtimatta

Lääninhallitusten, TE-keskusten, työsuojelupiirien sekä ympäristölupavirastojen tehtävät siirretään uusiin virastoihin. Se miten nämä toimivat Etelä-Suomen läänissä, joka perustettiin runsas vuosikymmen takaperin yhdistäen Uudenmaan, Kymen ja Hämeen läänin eteläosat sekä Mikkelin läänistä Heinolan, Sysmän ja Hartolan kunnat, on kiintoisa osa sitä kertomusta, jossa mukana ovat edelleen myös maakunnat ja niiden tehtävät

kuntien omina edunvalvojina sekä kuntien taloudelliset vaikeudet. Lisänsä tähän soppaan tuovat työssäkäyntialueemme, Lounais-Hämeen kaltaiset seutukunnat, osana alueiden luonnollista palvelurakennetta. Tähän keskusteluun voisi viitata vaikkapa tämän päivän Forssan Lehdessä Taisto Teräksen lainatessa ministeri Sirkka-Liisa Anttilan ansiokasta puheenvuoroa. Se mikä toimii jossakin ei toimi kaikkialla.

Oulun ja Lapin, miksei myös Itä- ja Pohjois-Suomen näkökulmasta laajemminkin, rajat ja alueet ymmärretään toisin kuin Etelä-Suomessa ja metropolina kasvavan Helsingin vaikutusalueella. Maaherran ja läänin tehtävä on ollut pohjoisempana enemmän aluepolitiikan ja alueellisen hengen sekä identiteetin ylläpitäjän vanha rooli, ei niinkään joustavien palvelujen hoitaminen koko ajan muuttuvassa, dynaamisessa palvelujen tarjonnassa kansalaisyhteiskunnan vaativille asiakkaille nettiympäristön virtuaalisessa maailmassa ja monikulttuurisessa todellisuudessa. Tässä maamme on jakautumassa nyt kahteen osaan sekä sosiaalisesti että alueellisesti ja sitä kautta kulttuurisesti. Sen seurauksena on pelko syrjäytymisen lisääntymisestä, mutta myös sellaisista virheistä, joita Forssan Lehdessä korostetaan niin Taito Teräksen kuin ministeri Anttilan aiemmin kirjoittamana. Keskushallinnon ja sen aluehallinnon toimesta ei tule vaikeuttaa paikallishallinnon ja sen seutukuntien aikaansaamaa toimivaa rakennetta. Maaseutualueillamme tämä on erityisen arka ja keskeinen prosessi, tulevien vaalien ehkä tärkein aihe.

Helmikuun kihlaus ja aseveliakseli - Helmikuun 7. päivä 2010

Juopon luuserin virka

Eläkkeellä oleva toimittaja, julkisen sanan neuvoston (JSN) johdosta eronneen Pekka Hyvärisen virkaa nykyisin hoitava Risto Uimonen kertoo tämän päivän henkilöhaastattelussaan (HS 7.2) kuinka hänestä tuli toimittaja, vieläpä menestyvä sellainen, vaikka opettaja oli erityisesti kieltänyt häntä tuosta juoppojen luusereitten virasta haaveilemasta. Olen itse kuullut tuon saman kertomuksen politiikan, taiteilijan, liki mistä tahansa tehtävästä, joka on tullut lapsen tai nuoren ihanteeksi sotavuosien aikoihin syntyneenä, ja jossa hänet haluttiin masentaa jo kirjan ensisivuilla, siveltimen ensi vedoissa, lähestyessäsi rimaa, joka oli pääsi yläpuolella. Masentajat olivat yleensä suuren ikäluokan veijareita, pelin politiikan taitavia kotipsykologeja.

Samassa lehdessä on muusikon kirjoitus omasta itsestään ikuisena häviäjänä ja sitä kautta onnellisena ihmisenä, luuserina Jumalan armosta. Eläkeläisten ja luusereitten sunnuntainumeroa jatkavat artikkelit "Elämä lopussa", "Koti täynnä muistoja", Eläkevallan uusi kuningatar" ja lopuksi vielä urheilusivujen nyrkkeilijä Amin Asikainen sekä muut ikuiset paluuta tekevät keski-ikäiset urheilijamme otsikolla "Vielä yksi kausi". Välillä on tuttu artikkeli joko Darwinista tai Freudista ikään kuin pimeään helmikuun kihlauksena ja kahden tieteenalan, ihmistieteisen ja välineellisen luonnontieteisen, käden ojennuksena monitieteisyydestä näin kertoen. Tämä poikkitieteisyys korostuu etenkin niissä algoritmeissa, joissa luonnontieteet ja uusi teknologia, tekoälyksi kutsuttu robotiikka, on jo tärkein osa ihmistieteitten uusia innovaatioita ja niiden sovelluksiamme. Kuluva vuosikymmen on juuri tämän ilmiön läpäisemä ja tulee näkymään niin psykologiassa, sosiologiassa, taloustieteissä mutta myös geopolitiikassa ja sen uudessa muotoutumisessa maailmanpolitiikan arjessa.

Freudin ja Darwinin kihlaus

Läntisessä kulttuurissa on kaksi asiaa, jotka ylittävät kaiken muun sanottavan. Toinen niistä henkilöityy parakkiaan vanhuksen Charles Darwinin hahmoon ja toinen liki yhtä neuroottiseen tutkijaan ja tiedemieheen sekä lääkäriin Sigmund Freudiin.

Evoluutio, kehitysoppi, evolutionarismi, jossa hieno idea ja sisään rakennettu biologinen kello vie kehitystä eteen päin kaikilla tieteen aloilla ja elämämme jokaisessa siirrossa, kertoo medioissamme, kuinka evoluutio selittää sekä ihmisaiivot ja mieleemme sisällön, siinä missä talouden ja sosiaalisen rakenteen synnyt ja niiden kehityksen, kulttuurien monet kasvot. Evoluutiota ja luonnon valintaa soveltavat kaikki tieteet, tai mikä tahansa tuote on mahdollista kokea medioissamme joko geenin tai sen sosiaalisen ja kulttuurisen jäljitelmän meemin tuotteena.

Psykoanalyysi ja Freud on tämän mediakihlauksen toinen näkökulma, mutta itse sen itsellemme rakentaen. Freud ja hänen teoriansa, hyllymetreittäin vaikeaa tekstiä, on kaiken torjuntamme perusta, halusimme sitä tai emme, siinä missä geenit ja niiden evolutionarinen ja biologinen perusta. Molemmat ovat pragmaattisessa filosofiassamme normaalin arkiajattelun hedelmiä, ja niiden kautta olemme saaneet jopa keskeisimmät alan

symbolit, kielen ja mielen välineet "meemit" käyttöömmme. Uusi mediayhteiskunta valjasti ne odotetusti myös omaksi työkalukseensa algoritmeineen.

Freudin mukaan jokainen meistä oli oman mielensä paras asiantuntija ja rohkaisi terapiassaan epäilevää ihmistä uskomaan omia epäilyjään. Terapia käynnistyi epäilyllä ja kritiikillä, usein epärationaalisella tavalla vastustaa auktoriteettia, psykoanalyttikkoa, joka rohkaisi tähän mielen sisäiseen kapinaan ja piti sitä oikeana. Jokainen on oman mielensä herra ja aivojensa ainut asiantuntija, hulluudessaan ainutlaatuinen ilmiö. Sosiaalinen media lisäsi tätä mediayhteiskunnan ilmiötä ja syvensi samalla mahdollisuutta vaikuttaa sekä paikallisesti että globaalisti yhteiskunnalliseen ajatteluun, sen sisäsyntyiseen, geneettiseen ja luonteeltaan nationalistisia tai populismia suosivia poliittisia virtauksiamme vahvistaen.

Pragmaatikon dogmi

Psykoanalyysin tai kehitysoopin vastustaminen lähtee tästä mahdottomasta tilanteesta, jossa koko symbolijärjestelmämme on rakennettu näiden opinkappaleiden varaan, ja niistä väitellessämme käytämme juuri näitä samoja geenejä, meemejä ja vahvistamme siten niiden olemassaoloa. Käytännössä tällainen kritiikki, poleeminen väittely, vie asenteelliseen ajatteluun ja paljastaa vain aiheen huonon tuntemuksen, jossa jo peruskäsitteiden oivaltaminen vie oivalluksen tietä aikaa vuosia, vuosikymmeniä, kertoo toimittaja Anna Lilja (HS 7.1). Syntyy noidankehä, jossa väittelijät alkavat väitellä yksityiskohdista ja itse asia unohtuu käytettäessä Freudin ja pragmatikoiden antamia kortteja ja pelin sääntöjä.

Kyse ei ole kehäpäättelystä vaan yhdestä maailmankuvasta ja sen rakenteesta, sekä oireista, joita tuo ympäristö luo väittelijöilleen, ympäristön tuotteille, narsismiltaan häiriintyneille, evolutionarismien hedelmille, symbolimaailman sisälle jääneille ajattelijoille.

Itseymmärryksen lisääminen

Kun tieteen tehtävänä on itseymmärryksen lisääminen, sisäisen vapauden antaminen ja tiedon kulun korjaaminen omissa aivoissamme, sen oivaltaminen on yhtä vaikeaa kuin ne käsitteet, joita Freud toi esille kertoessaan miksi näin on joko yliminän, narsismin, oidipaalisten oireitten ja monien muiden itse tai geeniemme rakentamien sudenkuoppien seurauksena. On mahdotonta taistella itsensä vapaaksi ajattelutavasta tai teoriasta, jos vastassa on "ei kukaan" tai vain itse opiskellut asenteelliset tai vaikkapa narsistiset harhat, tieteen meihin istuttamat yliveritiset meemit käsittejärjestelmissämme ja tavassamme hahmottaa ympäristöämme.

Moni- ja poikkitieteisyys on tullut jäädäkseen ajatteluun ja se koskee etenkin yhteisiä käsittejärjestelmiämme. Freudin jäljeltä tutkivat Minna Juutilainen ja Ari Takalo (HS 7.1) kuljettavat toimittamassaan kirjassa toimittaja Anna Liljan oivallisesti kuvaamaa jatkuvaa ongelmaa, jossa ihmismielen pikapsykologit ja toisaalla synnynnäisiin ja neurologisiin syihin vetoavat, usein lääkkeisiin turvautuvat koulukunnat, käyvät kädenväntöään ihmisen kasvu-ympäristössään saamien meemien ja traumojen kanssa ikuisessa suossa rämpien.

Perinteiset puolueemme edustavat tätä nekin ja niiden tulevaisuus on ollut vahvasti sidoksissa maakunnallisiin tai paikallisiin medioihimme. Kun ne nyt kuluvan vuosikymmenen aikana kadottavat yhä enemmän seipiteellisen alueidentiteetin ylläpitäjän tehtävänsä, samalla katoaa myös perinnepuolueiden puolueuskollisuuskin. Demokratiana ja puolueinstituutiomme uskottavuus ja kriisi tulee syvenemään, koskien etenkin keskustaa ja demareita, punamulta-akselia.

Uimosen megafoni

Toimittaja Risto Uimonen otti esille mediakohun yhteydessä käsitteen megafonista, joka sai aikaan kalaparven tappaen medioitten biologisesti tunnetun käyttäytymisen ja yhteisön omalaatuiset rakenteet ja niiden säilyvyyden loukkaamisen. Uimonen kertoo kuinka Helsingissä toimiessaan, "etelän median" kriittisenä polemisoijana, hän ei voinut heti ymmärtää myöhempää Kalevan päätoimittajan tehtävänsä Oulussa.

Kun lukijakunnasta pääosa oli hankkinut meeminsä oman synnyinseutunsa kasvatuksen tuloksena, maalaisliitto keskustapuoluetta äänestäneinä ihmisinä, oli omituista seurata sellaista loukkaavaa esiintymistä, jota etelän media oikeasti edusti kuuntelematta lainkaan muuta kuin yhtä megafonia ja sen turruttavaa "tiedottamista". Lopulta Uimosen haastattelu ohjautuu moraalisiin ja eettisiin kysymyksiin sekä vanhoihin medioitten suorataan koomisiin ja mm. Neuvostoliiton arvostelun kieltäneisiin ohjeisiin Julkisen Sanan Neuvoston toimintaohjeena (JSN).

Maakunnalliset meemit

Olen vuosikymmenten saatossa kirjoittanut kymmeniin suomalaisiin medioihin ja jokainen niistä poikkeaa hie-
man tavastaan käyttää käsitteitä, meemejä, sekä hyväksyä tai hylätä tietyt jopa maailmankuvaa muuttavat ja
muokkaavat symbolit. Tässä ei ole mitään kummallista eikä sitä pidä pelätä. Käsitejärjestelmät eivät toki
avaudu joka maakunnassa ja niiden medioissa samalla tavalla. Ei Suomi niin homogeeninen kulttuuri ole, eikä
meidän pidä olettaa Freudin tai Darwinin olevan kovinkaan tuttuja nimiä Aasiassa tai alueilla, jossa omat neu-
roosimme eivät ole erityisen tunnettuja kuvitteellisine traumaaneine tai narsismin häiriöineen.

Uusi mediatyöskunta

Tänään sosiaaliset mediat, tai oikeammin yhteisölliset mediat, tuovat tietoa ja jakavat sitä vuorovaikutteisesti
ja ilman rajojen asettamia maakunnallisia geneettisiä tai psykologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia ehtoja kirjoitta-
jilleen ja lukijoitaan aliarvioiden. Globaalina ilmiönä syntyy tuhansia eri tavalla viestiviä yhteisöjä ja niiden käyt-
täytymistapoja, jopa myöhemmin ehdollistettuja refleksejä. Tässä internet -yhteisöt eivät suinkaan olen yhtä ja
samaa raidetta kulkevaa liikennettä, vaan lukematon määrä kirjavuutta, ja vain teknisesti internetin kautta yh-
distyviä kulttuureja. Uusmedia tai yhteisöllinen media, sähköinen media, ei ole sama kuin internet.

Olemme siirtyneet mediatyöskuntaan, jossa yhteisöllinen media ja sen moninaisuus käyttää koko ajan uu-
delleen muotoutuvaa teknologiaa ja sen välineitä muuttaen toimintaympäristöämme. Siinä väline ei ole niin-
kään kiintoisa kuin näiden yhteisöjen moninaisuus ja tapa toimia kokonaan uudella tasolla ja vailla sellaista
manipuloivaa ohjausta tai säännöstöä, jonka toimesta Risto Uimonen joutuu korjaamaan jatkossa julkisen sa-
nan neuvoston kovin vanhentuneita tehtäviä ja käsitejärjestelmiä, meemejä ja symboleja suurempia rakenne-
virheitä, jotka syntyivät sellaisessa Suomessa, jota ei enää ole, ja jonka Uimonen omassa haastattelussaan
on valaisevasti myös osoittanut.

Printtimedia on myös sparraaja

Sama koskee Helsingin sanomien edellisellä viikolla käynnistämää sparrausta, joka kohdistui kuvataiteemme
tilaan ja sen näkyvimpään innovaatiokeskukseen Kiasmaan. Tänään näitä puheenvuoroja oli lehdessä jaettu
jo liki puolenkymmentä, samalla kun lehti teki tutuksi presidentti Halosen esille ottamaa talvisodan käsitettä
"tammikuun kihlauksesta" ja kuuluisasta aseveliakselistasta.

Kaikki nämä kirjoitukset oli suunnattu ikäluokille, jotka eivät enää vaikuta innovaatioprosessin työtä hakeviin
nuorimpiin ikäluokkiin, josta sekä presidentti Halonen että eduskunnan puhemies Niinistö kantoivat huolta,
mutta valitsivat sanansa huolimattomasti. Innovaatioprosessi ei käynnisty koskaan hyödyllisenä ilman nuorinta
ja aktiivisinta ikäluokkaa sekä sen kulutusta ja juuri heidän luomaa yhteiskunnallista ilmapiiriä. Näin oli myös
1960 - 70 luvuilla sekä uudelleen 1990-luvun lamasta selvitessämme voittajien joukossa ja kiitos loistavan
mediasparrauksen.

Kuuluisa mikä?

Molemmat meemit, "helmikuun kihlaus" ja "aseveliakseli" ovat kuuluisia vain kolumnin kirjoittaneen toimittajan
Juha Akkasen (HS 7.11) historiallisessa muistissa, jota hän joutuu valaisemaan lukijoilleen normaalin pääkir-
joituksen verran ennen kuin pääsee asiaansa.

Ei sellainen voi olla otsikon mukainen kuuluisa aseveliakseli, jota on esiteltävä monen palstan verran ja alkaen
sotavuosien poliittisesta ja taloudellisesta rakenteesta, presidentti Halosen muistikuvista sekä Turun, Tampe-
reen ja Helsingin noin 60-vuotiaitten päättäjien sosiaalisesta pääomasta. Sellainen ei ulotu lainkaan tämän
ajan edes keski-ikäisten Facebook -käsitteistöön, saati kosketa niitä yhteisöllisen median meemien käyttäjiä,
joiden varassa ovat suuret yhteiskunnalliset uudistukset nyt kuluvalle ja seuraavalle vuosikymmenelle. Ne
meemit on syytä päivittää niin lehdessä, presidentin linnassa, eduskuntatalon kahviossa kuin suurten kaupun-
kimme aseveliakselien purkajien ja rakentajien sielunmaisemassa.

Populismi - Maaliskuun 15. päivänä 2010

Tuuli kulkee puiden alla kuunnellen

Megatähti David Beckham matkusti Suomen Turkuun hakemaan lohtua sille unelmalle, joka toteutui saarival-
takunnan niille harvoille, jotka voittivat jalkapallon maailmanmestaruuden heidän omissa kisoissaan kauan

Mistä me muistamme kolmannen vuosituhannen toisen vuosikymmenen? Digitaalinen vallankumous jatkui ja kalliit statussymbolit älypuhelimina tulivat kaikkien käyttöön. Ilmiö oli Euroopassa ja Suomessa eläen globaalina koettu. Sitä se ei toki ollut. Väkilukumme kasvoi, etenkin Afrikassa kohti kahdeksatta miljardia. Nokia menetti asemiaan ja taloudessa törmäsimme lamaan, eurooppalaiseen finanssikriisiin. Ilmasto, onnettomuudet ja terrori puhuttivat. Suuret ikäluokat tulivat eläkeikään ja se näkyi ja kuului kaikessa. Virtuaalikulttuuri ja sosiaalinen media - populismi politiikassa, olivat osa samaa ilmiötä. Sota Afganistanissa päättyi, mutta jatkui muualla. Turkki siirtyi vahvan Erdoganin johtoon ja Yhdysvallat sai itsensä näköisen presidentin. Kiina ja Venäjä ohittivat monessa kriisiytyvän Euroopan, Ukraina jäädytti myös omia suhteitamme itään ja britit alkoivat pitkän tiensä ulos EU:sta. Arabikevät puhututti ja islamistinen talvi. Tiede eteni ja Higgsin kenttä sekä mustat aukot tulivat tutuiksi nekin. Elokuvista, musiikista ja kulttuurista löytyi nimi myös kirjalle. Menetetty maa sai neljä Oscaria samaan aikaan kun Ruotsin Akatemia törmäsi monelle yhteiseen skandaaliin. Kirjallisuuden Nobel jäi jakamatta ja seuraavana vuonna sen sai kaksi kirjailijaa. Heistä itävaltalaisen Peter Handken tyyli sopii oikein hyvin kuluneen vuosikymmenen kuvaajaksi alkaen kirjasta Suuri putous.

Kiitän nyt jo miljoonia kotisivustoni www.clusterart.org lukijoita ja julkaisen myös tämän kirjan siellä teille kiitollisena luettavaksenne. Tätä kirjoittaessani Suomi kokoaa jo vuosikymmenen seitsemättä hallitustaan.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi